

Garcilaso de la Vega... o... Galceran de Cardona?

Autor: Pep Mayolas - Joan Calsapeu

Data de publicació: 01-05-2010

En Joan Calsapeu es fa ressò, al seu bloc «Ucronies», de la teoria de la catalanitat d'En Garcilaso de la Vega, llançada per En Jordi Bilbeny, i continuada per En Pep Mayolas, que l'ha identificat amb En Galceran de Cardona, carregat de dades i raons

Després de Cristòfor Colom, Miquel Servent i els inconneguts autors d'El llàtzer de Tormos i La Celestina, és el torn de Galceran de Cardona i de Requesens, possible escriptor amagat rere la màscara dita Garcilaso de la Vega. Però ara el desconfiat desemmascarador no és en Jordi Bilbeny –que també–, sinó en Pep Mayolas. De fet, va ser l'incansable Bilbeny qui posà Mayolas sobre la pista, i aquest posà fil a l'agulla. Ara, en Mayolas ha replegat indicis clars de falsificació de la identitat de Garcilaso i ha trobat traces suficients per orientar a partir d'ara la recerca i fer surar la veritat. Us en faig cinc cèntims.

Garcilaso de la Vega (oficialment toledà) està tenaçment vinculat amb Barcelona: en aquesta ciutat fa testament, l'amic a qui confia la producció literària és el barceloní Joan Boscà, aquí és on s'edita per primer cop la seva obra (en una publicació conjunta amb l'obra de Boscà), a instàncies d'una dama catalana. A més, diu Mayolas, “és altament significatiu que tots dos, tant el suposat toledà com el barceloní, facin en castellà les mateixes faltes d'apostrofat i alguns errors ortogràfics característics de qui s'expressaria habitualment en català”.

Tot això hauria de fer arrufar el nas a qualsevol historiador de la literatura. De fet, al segle XIX ja el va arrufar Rubió i Balaguer, quan, a propòsit de Garcilaso, escrivia que “el més amagat és a vegades aquell que va més endins, o el que arriba a vibrar a major distància, encara que sigui per camins gairebé esborrats en els mapes”. Com si ens parlés, sotto voce, de la censura.

Activada l'alerta, en Mayolas s'ha pres la molèstia de grufar a les biblioteques i ha trobat un personatge català de vida

quasi calcada a la biografia que ens ha arribat de Garcilaso. Es tracta d'en Galceran de Cardona i de Requesens, noble i humanista, membre d'una de les famílies més poderoses de Catalunya (en la qual hi ha bisbes i arquebisbes, un president de la Generalitat, un Gran d'Espanya, un procurador reial, els almiralls Requesens, i son pare, que fou governador general de Catalunya del 1509 al 1546). Un cronista contemporani, Pere Tomic, diu del nostre Galceran que sempre va estar interessat per les lletres clàssiques, que després que va anar a Alemanya va amar molt la literatura grega -el mateix que es diu sempre de Garcilaso-, i l'anomena "llum dels ducs de Cardona". I el cas és que l'obra que ha il·luminat la seva nissaga no és enlloc: ha desaparegut (per a ser més precisos, l'han feta desaparèixer). Alguns dels paral·lismes que Mayolas troba entre Garcilaso i Galceran són els següents:

- a) Garcilaso neix entre 1501 i 1503, com Galceran.
- b) Garcilaso queda orfe de pare i s'educa a la cort; Galceran queda orfe de mare i pertany a la família més prominent del Principat.
- c) Garcilaso va a parar a la cort de Barcelona el 1519, on coneix el seu gran amic, Joan Boscà; Galceran viu a Barcelona i és fill del governador de Catalunya.
- d) Boscà va ser qui desvetllà en Garcilaso l'interès per l'obra d'Ausiàs March; Galceran devia conèixer March a través de la famosa biblioteca de l'oncle del seu pare, l'arquebisbe de Tarragona.
- e) Garcilaso serví Carles V com a continu de la guàrdia règia; Galceran fou coper de l'emperador.
- f) Garcilaso s'embarca el 1522 en companyia de Joan Boscà i Pedro de Toledo, futur virrei de Nàpols, en l'expedició de socors a l'illa de Rodes; té solta pensar que Galceran va participar en aquesta expedició, atesa la seva amistat amb Boscà i el seu parentiu amb Pedro de Toledo.
- g) Tots dos, Garcilaso i Galceran, pertanyien a l'orde dels cavallers de Sant Jaume, dit també de Santiago.
- h) El 1532, tant Garcilaso com Galceran fan part de l'exèrcit imperial que obligarà Solimà a aixecar el setge de Viena.
- i) Els germans de Garcilaso, com els de Galceran, es diuen Ferran i Pere.
- j) Garcilaso assisteix com a testimoni a les noces d'un nebot seu, el 1531, que s'anomena Garcilaso com ell; Galceran també té un nebot que s'anomena Galceran i que es casarà per aquesta època.
- k) Una altra dada que acostava Garcilaso a la família dels Cardona és la col·laboració que consta entre el poeta i Maria de Cardona, marquesa de Padula, a qui Garcilaso endreçà un sonet (fet que guanya congruència si entenem que Garcilaso i Galceran són la mateixa persona, i que per tant compon el sonet per enaltir la seva pròpia família).
- l) Diu la història que Garcilaso va morir als braços del marquès de Llombai (el futur Sant Francesc de Borja) el 1536, arran de les ferides rebudes en combat a Le Muy (França). Mayolas hi afegeix que en Galceran i Francesc de Borja eren parents.

No em vull allargar més. Em planto. Em sembla que n'hi ha prou per sospitar que les petges barcelonines de Garcilaso de la Vega són catalanes, i que la fama del gran poeta és un palimpsest que vela una fama que correspon a un home de lletres català. Si voleu saber-ne més, aneu a trobar en Pep.

Joan Calsapeu

<https://joancalsapeu.wordpress.com/2008/05/25/garcilaso-de-la-vega-o-galceran-de-cardona/>